

forekommer det mig dog, at han gjorde sig skyldig i nogen Modsigelse; thi han sagde, at mine Udtalelser vare meget gjennemfigtige; men da han tog fat derpaa, var der dog et meget dunkelt Punkt deri, som han ikke rigtigt kunde hitte igjennem. Svorledes mine Udtalelser paa een Gang kunne være meget gjennemfigtige og tillige meget dunkle, det vil jeg overlade til det ærede Medlem at forklare. Men jeg fortænkter imidlertid ikke det ærede Medlem i, at netop han opdagede de politiske Momenter, som han mente, der laa i mit Foredrag. Det glæder mig endog særdeles, at netop han blev Tolk for Anskuelsen, der ere disse Antydninger modsatte; det finder jeg fuldstændig korrekt; og naar han fandt mine Udtalelser paa een Gang gjennemfigtige og dog dunkle, saa vil jeg paa min Vis nærmere forklare dem. Jeg mener, at dersom det er vor Hensigt at forsvare Landet, saa skulle vi søge i Fredens Tid at gjøre Landet lykkelig; men lykkelig bliver efter min Overbevisning et Land ikke, naar den største Del af dets Beboere skal føle sig tilsidefat og krænket i sine statsborgerlige Rettigheder, og det er min Mening, at der gjennem det danske Folks Flertal gaar den Følelse, at det er tilsidefat og krænket i sine statsborgerlige Rettigheder ved den Politik, som vi have ført her i Landet i de senere Aar, og for hvilken det ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgfreds ogsaa har været Talsmand. Om dette nu kaldes gjennemfigtigt eller dunkelt, saa tror jeg dog, at dette er klart nok. Jeg finder det overordentlig naturligt, at, naar man fra den Side — jeg siger ikke fra de samme Mænd, jeg henholder mig overhovedet ikke til Regjeringens Personer, det har jeg heller ikke Ret til nu — jeg finder det naturligt, naar der fra vore politiske Modstanderes Side stilles ganske overordentlige Krav til Forsvaret for Landet i Krigens Stund, at vi da tillige undersøge, om det ikke er en Fæstelse af Magten for en vis Del af Folket imod det hele øvrige Folk, efter den Politik, den hidtil har ført. Jeg veed ikke, om dette ikke er tydeligt nok. Min Mening er, at Folket næver en saadan Mistillid til dette Regjeringsystem, at det ikke, selv om man kommer i Fædrelandets Navn og kræver 100 Millioner, tør betro dette samme Regjeringsystem disse Millioner. Havde det været 5 lykkelige Aar, hvor Folket i sin Helhed har levet i god Forstaaelse af sine grundlovmæssige Rettigheder, og hvor Ingen, hverken fra den ene eller fra den anden Side har antastet disse, kan jeg forstaa, at man vilde være kommen over mange Vansteligheder i fælles Tillid til hinandens Oprigtighed angaaende Folkets grundlovmæssige Rettigheder og Folkets Sykke. Men naar man efter de politiske Kampe, der ere førte i de 5 Aar, kommer og taler — jeg vil ikke sige med Haan — men med Tilsidefættelse, med Ringæagt om dette Dannevirke i hver Mands Bryst, saa skal jeg sige, hvad jeg har

ment dermed. Jeg har dermed ment, at det gjaldt om at gaa ind paa en sand Forstaaelse af vor Forfatning, der giver Enhver en levende Følelse af, at han trygt staar lige for Loven i Rettigheder og Pligter mod Andre og saaledes føler sig lykkelig som Statsborger, thi derved vil hans patriotiske Sind naturligvis ogsaa styrkes og hans Evne til at tage Del i Fædrelandets Forsvar alle Lieder være stærkere, end naar han føler sig tilsidefat og misgjendt med Hensyn til, hvad han tror, der er hans Rettighed i Landet. Gaar man først saaledes til Værks her i Landet og erkjender, at der i saa Henseende ingen Tvivl er om, at naar man først skaffer os den Land tilbage, som f. Ex. i 1848 forenede os og gav os gjensidig Leilighed til at anerkjende hverandre uden Hensyn til, om man enten hører til den ene eller til den anden Side af Samfundet, saa vil efter min Mening Forsvarsevnen være langt, langt stærkere for Landet, end den vilde være, efter en Forberedelsestid, i hvilket man ikke har styet at true os med en Modstander, med et Folk, der tidligere var Landets Fjende, hvis vi ikke rolig vilde give efter og lade os regjere af et vist politisk Parti. Et Tilbud have vi gjort, og jeg tror, at det kan siges, at det er et Tilbud, naar Folkethinget ved sin Beslutning tilbyder en Regjering, som den ellers i Umindelighed, saaledes som ifjor, var i politisk Uoverensstemmelse med, paa Folkets Begne 30 Millioner til Landets Forsvar. Jeg skal ikke trættes, om Ordet „Tilbud“ eller noget andet Ord var mere eller mindre passende, men jeg tror, at det med Rette kan kaldes Folkethingets Tilbud til Regjeringen. Hvad Vanhelligt der skulde være i det Udtryk, Folkethingets Tilbud til Regjeringen, forstaaer jeg ikke. Den Betragtning, at naar man vil have gennemført en Sag, skal man ikke alene være enig med de Herrer om Formaalet, men ogsaa om Maaden og Midlerne, hvis det skal være alvorlig ment, skal jeg ikke opholde mig ved. Det ærede Medlem opholdt sig meget derved, og skjøndt han fra sit Standpunkt — og dette vistnok med Rette — havde meget mod mit første Foredrag, kom han dog til at yde mig en vis Anerkjendelse, kun Skade, at jeg tror, at den beroede paa en Misforstaaelse. Da det imidlertid er rigtigst ikke at blive misforstaaet i en Sag af denne Natur, skal jeg nærmere omtale dette Punkt. Jeg mente, at man skulde gaa ind paa Skatten og ikke forsøge paa at gaa uden om den og saa bag efter udtale sig om sin Offerberedvillighed, thi det anerkjender jeg ikke. Den bedste Maade at vise sin Offerberedvillighed paa, er at vise den i Gjerningen, og hvis de Herrer ville være med til at gaa ind paa Skatten, saa skulle de nu vise deres Offerberedvillighed i Gjerningen, ellers kan man kun mer eller mindre betragte det som en Talemaade. Er man først gaaet ind paa Principet, saa kan man let blive enig om nogen Smødefommen i Entelt-